

Les paraules de Joaquim Ruyra

No se m'havia acudit mai vincular Joaquim Ruyra amb Julio Cortázar, però si llegim *L'últim vals* i després *La noche boca arriba* ens adonarem que són dos contes simètrics, amb una estructura i un rerefons calcats, si bé llunyans en el temps i en l'espai. La troballa es deu a Toni Sala, que ha escrit el pròleg de les *Narracions de Joaquim Ruyra* que acaba de publicar l'editorial Labutxaca. En aquest pròleg, Sala atribueix la semblança dels dos contes a Edgar Allan Poe, un escriptor que va influir tant l'escriptor català com l'argentí. Més d'una vegada he llegit aproximacions acadèmiques que deixen el text de banda per centrar-se en el context, com si els llibres fossin meres excrescències d'una determinada etapa històrica o literària: com si l'obra de Joaquim Ruyra es pogués reduir a un exponent del modernisme. S'agraeix, doncs, aquest pròleg que dibuixa un Ruyra més tèrbol i complet del que ens havien explicat. De fet, sí que n'hi ha, de context, només que té més abast del que ens pensàvem: al capdavant, la narració *El rem de trenta-quatre* ens pot recordar fàcilment el *Tifó* de Joseph Conrad, que va néixer tan sols uns mesos després de Ruyra.

Toni Sala escriu que l'autor de *Marines i boscatges* és un dels més influents de la prosa catalana. Aquesta influència, però, no ens arriba directament, sinó a través dels autors a qui Ruyra va influir; per damunt de tots, Josep Pla, que no es va cansar d'elogiar-lo. En el cas del mateix Sala, la influència es pot rastrejar en molts passatges de la seva última novel·la, que sembla que homenatgi Ruyra ja des del títol: *Marina*. En el lèxic riquíssim de Joaquim Ruyra hi trobo, no pas les paraules emmagatzemades fredament en el diccionari, sinó les que imagino que pronunciaven els nostres avantpassats i que s'han anat extraviant en els recolzes del temps. «Aquesta noia diu coses que fan so d'esquerdat», llegim a Jacobé; «i si no se li segueix la veta, agafa unes requintes de la ingra de bet. Per un no-res li trenques el plat bonic, s'enfurrunya, botzina que botzina, i vinga entristir-se i emmaximar-se». Llegint passatges com aquest, tinc la sensació que sento parlar els avis que no he conegut: aquesta podria ser una definició –potser massa romàntica, certament– de la literatura.

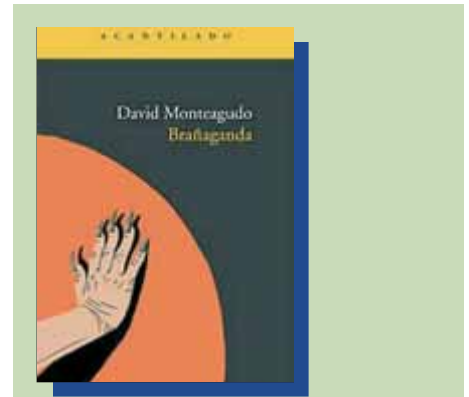
Un llop per a l'home

Acantilado publica la tercera novel·la de David Monteagudo

JORDI LLAVINA jllavina@presencia.cat

El nom és *lobishome*, en gallec. Això és, l'home llop. Aquesta és la figura inquietant que protagonitza l'última novel·la de David Monteagudo, un autor que, amb una gran destresa, sap conduir el relat cap a efectes de progressiva tensió. Ho vam poder constatar en el seu primer lliurament, *Fi* –anterior en l'escriptura, *Brañaganda* mostra algunes similituds amb aquella–. Vam confirmar-ho amb la seva segona obra, *Marcos Montes*, la història dels miners incommunicats. Una vegada més, Monteagudo recorre a una situació extrema, extraordinària, per revelar qüestions que no ho són tant. A *Fi* era, entre altres aspectes, la por davant l'inconegut. A *Marcos Montes*, el pànic abans que l'ineluctable. Aquí hi ha una mica de tot això, però encara més. L'escriptor se serveix, una altra vegada, de la novel·la de gènere –un gènere que barreja hàbilment el terror amb el suspens– per escriure una història d'una gran profunditat moral.

La novel·la comença amb un zoom narratiu, tot fent-nos sobrevolar l'escenari de l'acció (*Fi*, sense fer-nos volar, acabava d'una manera semblant). No cal dir que l'atmosfera del lloc –i també la del temps en què succeeixen els fets: els anys cinquanta, els de l'Espanya fosca– té un paper primordial en la

«BRAÑAGANDA»

Autor: DAVID MONTEAGUDO
Editorial: ACANTILADO
Pàgines: 288/ Preu: 19 x€

Als anys cinquanta, en un llogaret perdut de Galícia anomenat Brañaganda, un misteriós home llop sembla el pànic entre la població...

DAVID MONTEAGUDO

(Viveiro, Lugo, 1962), gallec resident a Catalunya, va descobrir la vocació literària a quaranta anys. Acantilado ha publicat les seves tres novel·les: *Fin* (2009), *Marcos Montes* (2010) i *Brañaganda* (2011).

NOVETATS EDITORIALS

«UN SERENO EN EL CEMENTIRI DE L'ART»

Autor: VICENÇ ALTAIÓ
Editorial: EDICIONS PONCIANES
Pàgines: 348 Preu: 44 €

Edicions Poncianes, el segell editorial de l'Associació Joan Ponç, ha publicat el seu cinquè

llibre, obra de Vicenç Altaió, on l'escriptor i director de l'Arts Santa Mònica posa l'accent en personatges clau de l'evolució del discurs artístic i de la transmissió de les avantguardes com Gaudí, Calder, D'Ors, Miró, Dalí, Foix, Brossa, Ponç, Evru, Tàpies, Ràfols-Casamada...

«L'ÚLTIMA PÀGINA»

Autor: GEORGES DE ZERBI
Traducció: ANTONI ARCA
Editorial: FONOLL
Pàgines: 190
Preu: 16 €

Vint-i-cinc anys després, Anton Pàulu torna a Còrsega, aquesta vegada per quedar-s'hi. Un cop instal·lat a San Martinu, el poble que el va veure néixer, a la vora de Bastia, es deixarà encisar de nou pels records de la infantesa, a la vegada que anirà prenent consciència que la seva Còrsega dista molt de l'actual.